

Pöördumine riigiplaan 2028–2034 kavandatava rahajaotuse kohta

Pöördume Teie poole Läänemaa kohalike omavalitsuste ja piirkondlike arendusorganisatsioonidena seoses riikliku partnerluskava ehk riigiplaani 2028–2034 ettevalmistamisega. Palume kavandatav rahajaotus regionaalse arengu seisukohalt üle vaadata ja tagada, et piirkondlike arenguerinevuste vähendamine kajastuks piisaval määral rahajaotuses.

Meie hinnangul ei arvesta kavandatav jaotus piisavalt väljaspool suuremaid keskusi asuvate piirkondade arenguvajadustega ning võib süvendada ettevõtluse, töökohtade ja teenuste koondumist. Piirkondlike erinevuste vähendamiseks peavad väiksema majandusliku võimekusega piirkonnad saama oma vajadustele vastavat tuge. Üleriigiliste meetmete olemasolu üksi ei taga, et rahastus nendesse piirkondadesse jõuab.

Palume leida võimalused, et:

- tagada regionaalse arengu ühtlustamiseks suunatava rahastuse maht vähemalt käesoleva perioodi tasemel;
- leppida enne lõpliku rahajaotuse kinnitamist kokku siduv regionaalarengu mõju mehhanism, tagamaks, et ka teiste ministeeriumide, peale REM, meetmetel oleks selge panus piirkondlike erinevuste vähendamisse.

Eestis on varasemalt olnud toetuste maht väljaspool pealinna piirkonda elaniku kohta ligikaudu 1,2 korda suurem kui pealinna piirkonnas. Mujal Euroopas on ääre- ja keskuste piirkondade toetuste erinevus sageli 6–9-kordne. **Ühtekuuluvuspoliitika eesmärk on vähendada piirkondlikke erinevusi ja aidata järele nõrgematel piirkondadel.** Eesti senine rahastamismudel ei ole seda põhimõtet piisavalt järjekindlalt järginud ning kavandatav riigiplaan võib olukorda veelgi süvendada.

Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi (REM) regionaalportfelli suurus on käesoleval perioodil ligikaudu 400 miljonit eurot, samas kui riigiplaani ettepanekus jääb alles 203,6 miljonit eurot ehk poole võrra vähem. Suurimad kärped puudutavad valdkondi, mis mõjutavad otseselt maapiirkondade elujõudu – kohaliku kogukonna võimestamist (LEADER), kalanduspiirkondade kogukonnapõhist arengut, regionaalse ettevõtluskeskkonna ja kapitali kättesaadavust ning kahanevates omavalitsustes teenuste ümberkorraldamist. Läänemaa jaoks tähendab see, et just need meetmed, mille abil oleme viimastel aastatel arendanud kohalikku ettevõtlust, kogukondi ja teenuseid, tõmmatakse oluliselt kokku.

Muret tekitab on ka ettevõtluse toetamise vahendite liikumine REM vastutusalast MKMi vastutusalasse. Uues ettepanekus jääb regionaalse ettevõtluskeskkonna arendamiseks REMi vaid umbes 10 miljonit eurot, samal ajal kui 65 miljoni euro suurune tööstusalade meede liigub MKMi. Oluline on tagada, et sellega ei kaoks ettevõtlusmeetmetelt regionaalne siht – vastasel juhul võivad eelkõige maapiirkondade mikro- ja väikeettevõtted, sealhulgas ranniku- ja kalanduspiirkondade ettevõtjad, jääda neile vajaliku toetuseta.

Kui riik soovib saavutada mitmekesuselise Eesti, säilitada maa- ja rannapiirkondade elujõulisuse, tugevdada ettevõtlust väljaspool suuremaid keskusi ning tagada Eesti kriisikindlus, ei saa samal ajal vähendada ebaproportsionaalselt just neid rahastusvahendeid, mille kaudu need eesmärgid praktikas ellu viiakse.

Lugupidamisega

Janno Randmaa

Lääne-Nigula vallavanem

Olavi Seisonen

Haapsalu linnapea

Tanel Viks

Vormsi vallavanem

Irene Väli

SA Läänemaa juhataja

Elle Ljubomirov

MTÜ Kodukant Läänemaa juhatuse esimees

Airi Läänemets

MTÜ Läänemaa Rannakalanduse Selts tegevjuht